

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾

z dnia2014 r.

w sprawie ochrony gatunkowej roślin

Na podstawie art. 48 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) gatunki roślin:
 - a) objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
 - b) objętych ochroną częściową,
 - c) objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - d) wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- 2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy i odstępstwa od zakazów;
- 3) sposoby ochrony gatunków roślin, w tym wielkość stref ochrony.

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2.

§ 4. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, oraz sposoby ich pozyskiwania, są określone w załączniku nr 3.

§ 5. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. d, oraz wielkość stref ochrony ich ostoi lub stanowisk, są określone w załączniku nr 4.

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

§ 6.1. W stosunku do dziko występujących roślin gatunków, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a-c, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) hodowli;
- 5) pozyskiwania lub zbioru;
- 6) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny okazów gatunków lub transportu, z tym, że w przypadku okazów gatunków roślin objętych ochroną ścisłą zakaz transportu dotyczy okazów gatunku oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem (5);
- 8) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 9) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 10) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin gatunków, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a-c, wprowadza się zakaz umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 7.1. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 6-8, nie dotyczą:

- 1) okazów gatunków pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
- 2) pozyskiwania okazów gatunków określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, które uzyskały zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska na ich pozyskiwanie;
- 3) przetrzymywania, zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w pkt 2.

2. Zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 2, w stosunku do gatunków dziko występujących roślin, objętych ochroną gatunkową oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem (2) nie dotyczy wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazu.

3. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-3, w stosunku do gatunków dziko występujących roślin, objętych ochroną gatunkową oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem:

- 1) (3) - nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej,
- 2) (4) - nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rybackiej

- jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów.

§ 8. Określa się następujące sposoby ochrony gatunków polegające na:

- 1) waloryzowaniu, inwentaryzowaniu, monitorowaniu stanowisk, siedlisk i populacji gatunków roślin objętych ochroną oraz prowadzeniu baz danych dotyczących stanowisk gatunków objętych ochroną;
- 2) zabezpieczeniu ostoi, stanowisk i siedlisk roślin, w tym przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 3) ustalaniu stref ochrony ostoi lub stanowisk gatunków, które wymagają ustalenia tych stref;
- 4) zapewnieniu obecności i ochronie siedlisk szczególnie istotnych dla gatunków chronionych, w szczególności:
 - a) rozkładającego się drewna,
 - b) drzew odpowiednich dla gatunków epifitycznych,
 - c) źródeł i źródlisk,
 - d) lagun, płytkich zatok, płytkich ujść rzek oraz łąk podmorskich,
 - e) oligotroficznych, eutroficznych i dystroficznych zbiorników oraz oczek wodnych,
 - f) torfowisk, zabagnień i starorzeczy,
 - g) nizinnych i podgórskich rzek wraz z tarasami zalewowymi,
 - h) wydm nadmorskich i śródlądowych oraz zagłębień pomiędzy nimi,
 - i) mokrych i zmiennowilgotnych łąk,
 - j) łąk uprawianych ekstensywnie,
 - k) muraw kserotermicznych i wrzosowisk,
 - l) górskich łąk i muraw,
 - ł) piargów, gołoborzy i rumowisk skalnych,
 - k) zróżnicowanych zarośli i zbiorowisk leśnych,

- 5) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska roślin, w szczególności polegających na:
 - a) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków świetlnych,
 - b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla gatunku stanu gleby lub wody,
 - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
 - d) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla siedliska składu gatunkowego, w tym usuwanie inwazyjnych gatunków obcych,
 - e) zapobieganiu sukcesji roślinnej przez wypas, koszenie, wycinanie drzew i krzewów, w sposób właściwy dla gatunku,
 - f) regulowaniu liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na gatunki objęte ochroną;
- 6) zabezpieczeniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę ex situ;
- 7) zasilaniu lub odtwarzaniu populacji przez wprowadzenie osobników z innych pobliskich stanowisk naturalnych lub z hodowli ex situ;
- 8) przenoszeniu roślin z zagrożonych stanowisk na nowe stanowiska;
- 9) promowaniu ochrony różnorodności biologicznej;
- 10) promowaniu metod zbioru i pozyskiwania roślin, niezagrażających gatunkom i ich siedliskom;
- 11) edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków objętych ochroną i sposobów ich ochrony;
- 12) prowadzeniu upraw roślin należących do gatunków objętych ochroną wykorzystywanych do celów gospodarczych, w celu zmniejszenia presji wynikającej z pozyskania ich ze środowiska naturalnego;
- 13) reglamentowaniu oraz kontroli skali i skutków pozyskiwania roślin gatunków objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane;
- 14) promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, umożliwiających zachowanie stanowisk, siedlisk i ostoi gatunków objętych ochroną oraz dostosowywaniu sposobów prowadzenia tej gospodarki do potrzeb ochrony tych gatunków;
- 15) uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków w procesach: planowania, zatwierdzania, realizowania, funkcjonowania i likwidacji przedsięwzięć i innych działań;
- 16) uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko planów, programów i strategii.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU

WSI

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 81), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 985).

Załączniki do rozporządzenia
Ministra Środowiska
z dnia2014 r. poz...

ZALĄCZNIK Nr 1

GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	BRUNATNICE	PHAEOPHYTA
	morszczynowate	Fucaceae
1.	morszczyzn pęcherzykowaty (3)	<i>Fucus vesiculosus</i>
	KRASNOROSTY	RHODOPHYTA
	hildenbrandiowate	Hildenbrandiaceae
2.	hildenbrandia rzeczna (3)	<i>Hildenbrandtia rivularis</i>
	rozzózkowate	Ceramiaceae
3.	rozzózka * (3)	<i>Ceramium diaphanum</i>
4.	rozzózka * (3)	<i>Ceramium rubrum</i>
5.	rozzózka * (3)	<i>Ceramium tenuicorne</i>
	widlikowate	Furcellariaceae
6.	widlik * (3)	<i>Furcellaria fastigiata</i>
	RAMIENICE	CHAROPHYTA
	ramienicowate	Characeae
7.	krynicznik ciemny (3)	<i>Nitella opaca</i>
8.	krynicznik cieniutki (3) (4)	<i>Nitella tenuissima</i>
9.	krynicznik malutki (3)	<i>Nitella confervacea</i> (= <i>N. batrachosperma</i>)
10.	krynicznik obskubany (3)	<i>Nitella syncarpa</i>
11.	krynicznik przezroczysty (3)	<i>Nitella translucens</i>
12.	krynicznik smukły (3)	<i>Nitella gracilis</i>
13.	krynicznik włosowaty (3)	<i>Nitella capillaris</i>
14.	lychnotamnus brodaty (3)	<i>Lychnothamnus barbatus</i>
15.	ramienica cienkokolczasta (3)	<i>Chara tenuispina</i>
16.	ramienica grzywiasta (3)	<i>Chara crassicaulis</i>

17.	ramienica grubołodogowa (3)	<i>Chara filiformis (Ch. jubata)</i>
18.	ramienica miotlasta (3)	<i>Chara bauerii (Ch. scoparia)</i>
19.	ramienica szczeciniasta (3)	<i>Chara strigosa</i>
20.	ramienica szorstka (3)	<i>Chara aspera</i>
21.	ramienica wielokolczasta (3)	<i>Chara polyacantha</i>
22.	ramienica włoszata (3)	<i>Chara canescens (Ch. crinita)</i>
23.	ramienica zagięta (3)	<i>Chara connivens</i>
24.	ramienica zwyczajna (3)	<i>Chara rudis</i>
25.	rozsocha skupiona (3)	<i>Tolypella glomerata</i>
26.	rozsocha splełana (3)	<i>Tolypella intricata</i>
27.	rozsocha wielka (3)	<i>Tolypella prolifera</i>
	WĄTROBOWCE	MARCHANTIOPHYTA
	beznerwowe	Aneuraceae
28.	łśniątka zakrzywiona (3)	<i>Riccardia incurvata</i>
29.	łśniątka zatokowa (3)	<i>Riccardia chamedryfolia</i>
	czarostkowe	Fossombroniaceae
30.	czarostka drobna (3)	<i>Fossombronia pusilla</i>
31.	czarostka jamkowata (3)	<i>Fossombronia foveolata</i>
32.	czarostka krzywa (3)	<i>Fossombronia incurva</i>
	czubkowe	Lophoziaceae
33.	czubek delikatny (3)	<i>Lophozia laxa</i>
34.	czubek długozębny (3)	<i>Lophozia longidens</i>
35.	czubek główkowaty (3)	<i>Lophozia capitata</i>
36.	czubek Ruthego (3)	<i>Lophozia rutheana</i>
37.	wielokłap Kunzego (3)	<i>Barbilophozia kunzeana</i>
38.	zgiętolist nadrzewny (3)	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>
	głowiakowe	Cephaloziaceae
39.	bagniczka drobna (3)	<i>Cladopodiella francisci</i>
40.	bagniczka pływająca (3)	<i>Cladopodiella fluitans</i>
41.	głowiak buławkowaty (3)	<i>Cephalozia pleniceps</i>
42.	głowiak Loitlesbergera (3)	<i>Cephalozia loitlesbergeri</i>
43.	głowiak łańcuszkowaty (3)	<i>Cephalozia catenulata</i>
44.	natorfek nagi (3)	<i>Odontoschisma denudatum</i>

45.	natorfek torfowcowy (3)	<i>Odontoschisma sphagni</i>
	jednoczepkowe	Haplomitriaceae
46.	jednoczepek Hookera (3)	<i>Haplomitrium hookeri</i>
	manniowate	Aytoniaceae
47.	gwiaździanka workowata (1) (3)	<i>Asterella saccata</i>
48.	mannia pachnąca (1) (3)	<i>Mannia fragrans</i>
49.	mannia skalna	<i>Mannia triandra</i>
50.	rebulia półkulista (3)	<i>Reboulia hemisphaerica</i>
	miedzikowate	Frullaniaceae
51.	miedzik krucholistny (3)	<i>Frullania fragilifolia</i>
52.	miedzik tamaryszkowy (3)	<i>Frullania tamarisci</i>
	ostroczepekowate	Oxymitraceae
53.	ostroczepek łuskowaty (1) (3)	<i>Oxymitra incrassata</i>
	pallawiciniowate	Pallaviciniaceae
54.	merkia irlandzka (3)	<i>Moerckia hibernica</i>
55.	pallawicinia Lyella (3)	<i>Pallavicinia lyellii</i>
	parzochowate	Porellaceae
56.	parzoch pieprzowy (3)	<i>Porella arboris-vitae</i>
57.	parzoch szerokolistny (3)	<i>Porella platyphylla</i>
	plóżykowate	Geocalyceae
58.	plózikowiec tarczkiowaty (3)	<i>Harpanthus scutatus</i>
59.	plóżyk wonny (3)	<i>Geocalyx graveolens</i>
	wglębkiowate	Ricciaceae
60.	wglębka Hübenera (3)	<i>Riccia huebeneriana</i>
61.	wglębka rzęsista (1) (3)	<i>Riccia ciliifera</i>
62.	wglębka szara (3)	<i>Riccia trichocarpa</i>
	widlikowate	Metzgeriaceae
63.	widlik krzaczkiowaty (3)	<i>Metzgeria fruticulosa</i>
	skapankowate	Scapaniaceae
64.	skapanka błotna (3)	<i>Scapania paludicola</i>
65.	skapanka spiczasta (3)	<i>Scapania apiculata</i>
	MCHY	BRYOPHYTA
	beźlistowate	Buxbaumiaceae

66. bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*
białożębowate **Leucodontaceae**
67. jeżolist zwyczajny (3) *Antitrichia curtispindula*
blotniszkowate **Helodiaceae**
68. błotniszek wełnisty (3) *Helodium blandowii*
czarnogłowate **Catoscopiaceae**
69. czarnogłów czarniawy (3) *Catoscopium nigrum*
drabinowcowate **Cinclidiaceae**
70. drabinowiec mroczny (3) *Cinclidium stygium*
nurzypląsowate **Cinclidotaceae**
71. nurzypląs czarniawy (3) *Cinclidotus riparius*
72. nurzypląs lancetowaty (3) *Cinclidotus fontinaloides*
jętniczkowate **Ephemeraceae**
73. jętniczek odgiętolistny (3) *Ephemerum recurvifolium*
74. jętniczek zbity (3) *Ephemerum cohaerens*
krzywoszyjowate **Amblystegiaceae**
75. bagiennik widłakowaty (3) *Pseudocalliergon lycopodioides*
76. bagiennik żmijowaty (3) *Pseudocalliergon trifarium*
77. haczykowiec (sierpowiec) błyszczący *Hamatocaulis vernicosus (Drepanocladus vernicosus)*
78. krzywozęb podsadnikowy (3) *Anacamptodon splachnoides*
79. mokradłosz Richardsona (3) *Calliergon richardsonii*
80. mokradłosz wielkolistny (3) *Calliergon megalophyllum*
81. sierpowiec włosolistny (3) *Drepanocladus capillifolius*
82. skorpionowiec brunatny (3) *Scorpidium scorpioides*
83. warnstorfia włosolistna (3) *Warnstorfia trichophylla*
krótkoszowate **Brachytheciaceae**
84. ostrószek kanaryjski (3) *Rhynchostegiella teneriffae*
85. szydłosz cienki (3) *Cirriphyllum tenuicaule*
miecherowate **Neckeraceae**
86. miechera pierzasta (3) *Neckera pennata*
87. miechera wysmukła (3) *Neckera pumila*
parzęchlinowate **Meesiaceae**

88.	mszar krokiewkowaty (3)	<i>Paludella squarrosa</i>
89.	parzęchlin trzęsawiskowy (3)	<i>Meesia uliginosa</i>
90.	tępoząb białawy (3)	<i>Amblyodon dealbatus</i>
	plaskolistowate	<i>Hookeriaceae</i>
91.	plaskolist lśniący (3)	<i>Hookeria lucens</i>
	plaskomerzykowate	<i>Plagiomniaceae</i>
92.	nibyprątnik torfowy (3)	<i>Pseudobryum cinclidioides</i>
93.	plaskomerzyk orzęsiony	<i>Plagiomnium drummondii</i>
	podsadnikowate	<i>Splachnaceae</i>
94.	podsadnik kulisty (3)	<i>Splachnum sphaericum</i>
	prątnikowate	<i>Bryaceae</i>
95.	prątnik brandenburski (3)	<i>Bryum neodamense</i>
96.	prątnik jajowaty (3)	<i>Bryum subneodamense</i>
	rokietowate	<i>Hypnaceae</i>
97.	rokiet łąkowy (3)	<i>Hypnum pratense</i>
98.	rokiet płodny (3)	<i>Hypnum fertile</i>
	skrętkowate	<i>Funariaceae</i>
99.	bezrąbek czterokanciasty (3)	<i>Pyramidula tetragona</i>
100.	czarecznik zaostrozony (3)	<i>Physcomitrium acuminatum</i>
	skrzydlikowate	<i>Fissidentaceae</i>
101.	skrzydlik Arnolda (3)	<i>Fissidens arnoldii</i>
102.	skrzydlik studziennik (3)	<i>Fissidens fontanus</i>
103.	skrzydlik tęgoszczecinowy (3)	<i>Fissidens crassipes</i>
	strzechwowe	<i>Grimmiaceae</i>
104.	rozłupek wiotki (3)	<i>Schistidium flaccidum</i>
	szurpkowate	<i>Orthotrichaceae</i>
105.	nastroszek amerykański (3)	<i>Ulota hutchinsiae</i>
106.	nastroszek długoszypułkowy (3)	<i>Ulota coarctata</i>
107.	nastroszek Drummonda (3)	<i>Ulota drummondii</i>
108.	nastroszek morski (3)	<i>Ulota phyllantha</i>
109.	szurpek szwedzki (3)	<i>Orthotrichum scanicum</i>
110.	zrostniczek wysmukły (3)	<i>Zygodon gracilis</i>
111.	zrostniczek skalny (3)	<i>Zygodon rupestris</i>

112.	zrostniczek Stirtona (3)	<i>Zygodon stirtonii</i>
113.	zrostniczek ząbkowany (3)	<i>Zygodon dentatus</i>
114.	zrostniczek zielony (3)	<i>Zygodon viridissimus</i>
	torfowcowate	<i>Sphagnaceae</i>
115.	torfowiec Lindberga (3)	<i>Sphagnum lindbergii</i>
	widłożebowate	<i>Dicranaceae</i>
116.	krzywoszczeć Schimperera (3)	<i>Campylopus schimperii</i>
117.	widłożąb Bergera (3)	<i>Dicranum undulatum</i>
118.	widłożąb zielony	<i>Dicranum viride</i>
	zdrojkowate	<i>Fontinalaceae</i>
119.	moczara sierpowata (3)	<i>Dichelyma falcatum</i>
120.	moczara włoskowata (ząglik włoskowaty)	<i>Dichelyma capillaceum</i>
121.	zdrojek rokitowaty (3)	<i>Fontinalis hypnoides</i>
122.	zdrojek szwedzki (3)	<i>Fontinalis dalecarlica</i>
	PAPROTNIKI	<i>PTERIDOPHYTA</i>
	długoszowate	<i>Osmundaceae</i>
123.	długosz królewski	<i>Osmunda regalis</i>
	marsyliowate	<i>Marsileaceae</i>
124.	gałuszka kulecznica (1)	<i>Pilularia globulifera</i>
125.	marsylia czterolistna (1) (5)	<i>Marsilea quadrifolia</i>
	nasieźrzalowate	<i>Ophioglossaceae</i>
126.	podejźrzon marunowy (1) (2)	<i>Botrychium matricariifolium</i>
127.	podejźrzon pojedynczy (1) (2) (5)	<i>Botrychium simplex</i>
128.	podejźrzon rutolistny (1) (2)	<i>Botrychium multifidum</i>
	poryblinowate	<i>Isoëtaceae</i>
129.	poryblin jeziorny (3)	<i>Isoëtes lacustris</i>
130.	poryblin kolczasty (3)	<i>Isoëtes echinospora</i>
	rozpłochowate	<i>Hymenophyllaceae</i>
131.	włosocię delikatny (5)	<i>Trichomanes speciosum</i>
	salwinowate	<i>Salviniaceae</i>
132.	salwinia pływająca (3)	<i>Salvinia natans</i>
	widlakowate	<i>Lycopodiaceae</i>
133.	widlicz (widłak) alpejski (3)	<i>Diphasiastrum alpinum</i>

134. widlicz (widłak) cyprysowy (3) *Diphasiastrum tristachyum*
135. widłaczek (widłak) torfowy (3) *Lycopodiella inundata*
- zanokcicowate** ***Aspleniaceae***
136. zanokcica serpentynowa (5) *Asplenium adulterinum*
137. zanokcica klinowata *Asplenium cuneifolium*
138. zanokcica ciemna *Asplenium adiantum-nigrum*
- zmienkowate** ***Cryptogrammaceae***
139. zmienka górską (3) *Cryptogramma crispa*
- NASIENNE** ***SPERMATOPHYTA***
- babkowate** ***Plantaginaceae***
140. babka nadmorska (babka morska) (1) (2) (3) *Plantago maritima*
141. brzeżyca jednokwiatowa (3) *Littorella uniflora*
142. przetacznik zwodny (przetacznik wiechowaty) (1) (2) (3) *Veronica paniculata*
- baldaszkowate** ***Apiaceae***
143. mikołajek nadmorski (2) (3) *Eryngium maritimum*
144. przewiercień cienki (2) (3) *Bupleurum tenuissimum*
145. selery (pęczyna) węzłobaldachowe (2) (3) *Apium nodiflorum*
146. selery (pęczyna) błotne (1) (2) (5) *Apium repens*
147. starodub łąkowy (1) (2) (5) *Ostericum palustre*
- dziurawcowate** ***Hypericaceae***
148. dziurawiec wytworny (1) (3) *Hypericum elegans*
- dzwonkowate** ***Campanulaceae***
149. dzwoniecznik wonny (1) (2) (5) *Adenophora liliifolia*
150. dzwonek brodaty (2) (3) *Campanula barbata*
151. dzwonek karkonoski (1) (2) (5) *Campanula bohemica*
152. dzwonek piłkowany (dzwonek lancetowaty) (2) (5) *Campanula serrata*
- fiolkowate** ***Violaceae***
153. fiołek bagienny (2) (3) *Viola uliginosa*
- goryczkowate** ***Gentianaceae***
154. centuria nadbrzeżna (2) (3) *Centaurium littorale*

155. goryczuszka (goryczka) bałtycka (1) (2) (3) *Gentianella baltica*
156. goryczuszka (goryczka) błotna (1) (2) (3) *Gentianella uliginosa*
157. goryczuszka (goryczka) czeska (1) (2) (5) *Gentianella bohemica*
- goździkowate** ***Caryophyllaceae***
158. goździk lśniący (5) *Dianthus nitidus*
159. goździk siny (1) (2) (3) *Dianthus gratianopolitanus*
160. nadbrzeżyca nadrzeczna (1) (3) *Corrigiola litoralis*
- gruboszowate** ***Crassulaceae***
161. rojnik górski (3) *Sempervivum montanum*
162. rojownik (rojnik) pospolity (2) (3) *Jovibarba sobolifera*
163. rojownik (rojnik) włochaty (3) *Jovibarba hirta*
- jaskrowate** ***Ranunculaceae***
164. ciemiernik czerwonawy (ciemiernik purpurowy) (3) *Helleborus purpurascens*
165. jaskier illiryski (1) (2) (3) *Ranunculus illyricus*
166. miłek wiosenny (1) (2) (3) *Adonis vernalis*
167. pełnik europejski (1) (2) (3) *Trollius europaeus*
168. powojnik prosty (2) (3) *Clematis recta*
169. sasanka otwarta (sasanka dzwonek) (1) (2) (5) *Pulsatilla patens*
170. sasanka słowacka (1) (5) *Pulsatilla slavica*
171. sasanka wiosenna (1) (2) (3) *Pulsatilla vernalis*
172. tojad * (2) (3) *Aconitum lycoctonum*
173. tojad lisi (2) (3) *Aconitum vulparia*
174. tojad mocny (2) *Aconitum firmum*
175. tojad mołdawski (2) (3) *Aconitum moldavicum*
176. tojad morawski (2) (3) (5) *Aconitum firmum ssp. moravicum*
177. tojad sudecki (2) (3) *Aconitum callibotryon*
- jezierzowate** ***Najadaceae***
178. jezierza giętka (1) (3) (5) *Najas flexilis*
- kłokoczkowate** ***Staphyleaceae***
179. kłokoczka południowa (3) *Staphylea pinnata*

komosowate

180. łoboda zdobna (2) (3)

181. soliród zielny (1) (2) (3)

kosącowate

182. kosaciec bezlistny (1) (2) (3)

183. kosaciec syberyjski (1) (2) (3)

184. mieczyk błotny (1) (2) (5)

185. mieczyk dachówkowaty (1) (2) (3)

kotewkowate

186. kotewka orzech wodny (1) (3)

krzyżowe

187. pszonak pieniński (1) (2) (5)

188. warzucha polska (1) (5)

189. warzucha tatrzańska (5)

liliowate

190. ciemniżyca (ciemierzyca) biała (1) (2) (3)

191. ciemniżyca (ciemierzyca) czarna

192. czosnek syberyjski (2) (3)

193. lilia bulwkowata (1) (2) (3)

194. lilia złotogłów (2) (3)

195. pajęcznica liliowata (1) (2) (3)

196. szachownica kostkowata (1) (2) (3)

197. szafirek miękkolistny (1) (2) (3)

lobeliowate

198. lobelia jeziorna (3)

marzanowate

199. przytulia krakowska (1) (5)

200. przytulia sudecka (1) (5)

motylkowate

201. groszek szerokolistny (1) (2) (3)

202. groszek wielkoprzylistkowy (1) (2) (3)

203. szczodrzeniec zmienny (1) (2) (3)

204. szyplin jedwabisty (1) (2) (3)

Chenopodiaceae

Atriplex calotheca

Salicornia europaea

Iridaceae

Iris aphylla

Iris sibirica

Gladiolus paluster

Gladiolus imbricatus

Trapaceae

Trapa natans

Brassicaceae

Erysimum pieninicum

Cochlearia polonica

Cochlearia tatrae

Liliaceae

Veratrum album

Veratrum nigrum

Allium sibiricum

Lilium bulbiferum

Lilium martagon

Anthericum liliago

Fritillaria meleagris

Muscari comosum

Lobeliaceae

Lobelia dortmanna

Rubiaceae

Galium cracoviense

Galium sudeticum

Fabaceae

Lathyrus latifolius

Lathyrus pisiformis

Chamaecytisus albus

Dorycnium germanicum

	obrazkowate	Araceae
205.	obrazki plamiste (3)	<i>Arum maculatum</i>
	pierwiosnkowate	Primulaceae
206.	cyklamen purpurowy	<i>Cyclamen purpurascens</i>
207.	mlecznik nadmorski (1) (2) (3)	<i>Glaux maritima</i>
208.	pierwiosnek (pierwiosnka) omączony (2) (3)	<i>Primula farinosa</i>
	plywaczowate	Lentibulariaceae
209.	tlustosz pospolity (3)	<i>Pinguicula vulgaris</i>
	rdestnicowate	Potamogetonaceae
210.	rdestniczka (rdestnica) gęsta (1) (3)	<i>Groenlandia densa</i>
	rosiczkowate	Droseraceae
211.	aldrowanda pęcherzykowata (1) (5)	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>
212.	rosiczka długolistna (3)	<i>Drosera anglica</i>
213.	rosiczka okrągłolistna (3)	<i>Drosera rotundifolia</i>
214.	rosiczka owalna (3)	<i>Drosera x obovata</i>
215.	rosiczka pośrednia (3)	<i>Drosera intermedia</i>
	różowate	Rosaceae
216.	jarzab brekinia (brzęk) (3)	<i>Sorbus torminalis</i>
217.	jarzab szwedzki (3)	<i>Sorbus intermedia</i>
218.	róża francuska (1) (3)	<i>Rosa gallica</i>
219.	rzepik szczeciniasty (5)	<i>Agrimonia pilosa</i>
	rutowate	Rutaceae
220.	dyptam jesionolistny (1)	<i>Dictamnus albus</i>
	sandalowcowate	Santalaceae
221.	lenie bezpodkwiatkowy (1) (2) (5)	<i>Thesium ebracteatum</i>
	skalnicowate	Saxifragaceae
222.	skalnica torfowiskowa (2) (5)	<i>Saxifraga hirculus</i>
	storczykowate	Orchidaceae
223.	buławnik czerwony (3)	<i>Cephalanthera rubra</i>
224.	buławnik wielkokwiatowy (3)	<i>Cephalanthera damasonium</i>
225.	buławnik mieczolistny (3)	<i>Cephalanthera longifolia</i>
226.	dwulistnik muszy (1) (2) (3)	<i>Ophrys insectifera</i>
227.	gołek białawy (2) (3)	<i>Leucorchis albida</i>

228.	gółka długoostrogowa (1) (2) (3)	<i>Gymnadenia conopsea</i>
229.	gółka wonna (2) (3)	<i>Gymnadenia odoratissima</i>
230.	koślaczek stożkowaty (3)	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
231.	kręczyńka jesienna (1) (2) (3)	<i>Spiranthes spiralis</i>
232.	kruszczyk błotny (2) (3)	<i>Epipactis palustris</i>
233.	kruszczyk drobnolistny (3)	<i>Epipactis microphylla</i>
234.	kruszczyk Muellera (3)	<i>Epipactis muelleri</i>
235.	kruszczyk ostropłatkowy (3)	<i>Epipactis leptochila</i>
236.	kruszczyk połabski (3)	<i>Epipactis albensis</i>
237.	kruszczyk siny (3)	<i>Epipactis purpurata</i>
238.	kukuczka kapturkowata (3)	<i>Neottianthe cucullata</i>
239.	kukułka (storczyk) bałtycka (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza baltica</i>
240.	kukułka (storczyk) bzowa (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza sambucina</i>
241.	kukułka (storczyk) Fuchsa (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
242.	kukułka (storczyk) Russowa (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza russowii</i>
243.	kukułka (storczyk) Ruthego (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza ruthei</i>
244.	kukułka (storczyk) Traunsteinera (1) (2) (3)	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>
245.	lipiennik Loesela (1) (2) (5)	<i>Liparis loeselii</i>
246.	listera sercowata (3)	<i>Listera cordata</i>
247.	miodokwiat krzyżowy (2) (3)	<i>Herminium monorchis</i>
248.	obuwik pospolity (1) (2) (5)	<i>Cypripedium calceolus</i>
249.	ozorka zielona (1) (2) (3)	<i>Coeloglossum viride</i>
250.	potrostek alpejski (3)	<i>Chamorchis alpina</i>
251.	storczyca kulista (1) (2) (3)	<i>Traunsteinera globosa</i>
252.	storczyk blady (1) (2) (3)	<i>Orchis pallens</i>
253.	storczyk błotny (1) (2) (3)	<i>Orchis palustris</i>
254.	storczyk cuchnący (1) (2) (3)	<i>Orchis coriophora</i>
255.	storczyk drobnokwiatowy (1) (2) (3)	<i>Orchis ustulata</i>
256.	storczyk kukawka (1) (2) (3)	<i>Orchis militaris</i>
257.	storczyk męski (1) (2) (3)	<i>Orchis mascula</i>
258.	storczyk purpurowy (1) (2) (3)	<i>Orchis purpurea</i>
259.	storczyk samiczy (1) (3)	<i>Orchis morio</i>

260. storczyk trójzębny (1) (3) *Orchis tridentata*
261. storzan bezlistny (3) *Epipogium aphyllum*
262. tajeża jednostronna (3) *Goodyera repens*
263. wążlik błotny (2) (3) *Hammarbya paludosa*
264. wyblin jednolistny (2) (3) *Malaxis monophyllos*
265. żłobik koralowy (3) *Corallorhiza trifida*
266. storczykowate (3) - pozostałe gatunki z
wyjątkiem gnieźnika leśnego, kukułki
(storczyka) krwistej, kukułki (storczyka)
plamistej, kukułki (storczyka) szerokolistnej,
kruszczyka rdzawoczerwonego, kruszczyka
szerokolistnego, listery jajowatej, podkolana
białego i podkolana zielonawego
- szorskolistne**
267. niezapominajka wczesna (2) (3) *Myosotis praecox*
268. żmijowiec czerwony (1) (2) (5) *Echium russicum*
- trawy**
269. koleantus delikatny (5) *Coleanthus subtilis*
270. ostnica Jana (1) (2) (3) *Stipa joannis*
271. ostnica piaskowa (1) (2) (3) *Stipa borysthena*
272. ostnica powabna (1) (2) (3) *Stipa pulcherrima*
273. ostnica włosowata (1) (2) (3) *Stipa capillata*
- trędownikowate**
274. gnidosz królewski (2) (3) *Pedicularis sceptrum-carolinum*
275. gnidosz sudecki (2) (5) *Pedicularis sudetica*
276. lindernia mułowa (5) *Lindernia procumbens*
277. linica wonna (5) *Linaria odora*
278. pszeniec grzebieniasty (2) (3) *Melampyrum cristatum*
279. tocja alpejska (5) *Tozzia alpina*
- turzycowate**
280. marzyca czarniawa (2) (3) *Schoenus nigricans*
281. ponikło kraińskie (2) (5) *Eleocharis carniolica*
- wargowe** *Lamiaceae*

282.	pszczelnik wąskolistny (2) (3) wawrzynkowate	<i>Dracocephalum ruyschiana</i> Thymelaeaceae
283.	wawrzynek główkowy (1) wielosiłowate	<i>Daphne cneorum</i> Polemoniaceae
284.	wielosił błękitny (1) (2) (3) wrzosowate	<i>Polemonium coeruleum</i> Ericaceae
285.	chamedafne północna (3)	<i>Chamaedaphne calyculata</i>
286.	mącznica lekarska (2) (3)	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>
287.	różanecznik żółty (1) (5)	<i>Rhododendron luteum</i>
288.	wrzosiec bagienny (3) złożone	<i>Erica tetralix</i> Asteraceae
289.	arnika górską (1) (2) (3)	<i>Arnica montana</i>
290.	aster gawędka (1) (2) (3)	<i>Aster amellus</i>
291.	aster solny (1) (2) (3)	<i>Aster tripolium</i>
292.	dziwięcśl popłocholistny (1) (2) (5)	<i>Carlina onopordifolia</i>
293.	jęczyzka syberyjska (1) (2) (5)	<i>Ligularia sibirica</i>
294.	sierpik różnolistny (1) (2) (5)	<i>Serratula lycopifolia</i>
295.	wężymord stepowy (1) (2) (3) żabieńcowate	<i>Scorzonera purpurea</i> Alismataceae
296.	elisma wodna (5)	<i>Luronium natans</i>
297.	kaldesia dziewięciornikowata (1) (5) żabiściekowate	<i>Caldesia parnassifolia</i> Hydrocharitaceae
298.	przesiąkra okółkowa (3)	<i>Hydrilla verticillata</i>

Objaśnienia:

Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie dodatkowo wyróżniono czcionką pochylą.

* Brak nazwy gatunkowej polskiej.

(1) gatunki wymagające ochrony czynnej.

(2) gatunki, dla których stosuje się odstępstwo od zakazów, określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia.

(3) i (4) gatunki, dla których stosuje się odstępstwo od zakazów, określone w § 7 ust. 3 rozporządzenia.

(5) gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków roślin dziko występujących, zgodnie z § 7 ust.1 pkt 7 rozporządzenia.

GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	KRASNOROSTY (3)	RHODOPHYTA
	rozzrózkowate	Ceramiaceae
1.	rozzrózka *	<i>Ceramium circinatum</i>
	RAMIENICE (3)	CHAROPHYTA
	ramienicowate	Characeae
2.	krynicznik kolczasty	<i>Nitella mucronata</i>
3.	krynicznik giętki (4)	<i>Nitella flexilis</i>
4.	krynicznica tępa (4)	<i>Nitellopsis obtusa</i>
5.	ramienica bałtycka (4)	<i>Chara baltica</i>
6.	ramienica wieńcowa	<i>Chara braunii (Ch. Coronata)</i>
7.	ramienica kolczasta	<i>Chara aculeoata</i>
8.	ramienica kosmata	<i>Chara hispida</i>
9.	ramienica omszona (4)	<i>Chara tomentosa</i>
10.	rozsocha morska	<i>Tolypella nidifica</i>
	WĄTROBOWCE (3)	MARCHANTIOPHYTA
	buławniczkowate	Cephaloziellaceae
11.	buławniczka delikatna	<i>Cephaloziella elachista</i>
12.	buławniczka ząbkowana	<i>Cephaloziella spinigera</i>
	czarostkowate	Fossombroniaceae
13.	czarostka Wondraczekiego (2)	<i>Fossombronia wondraczekii</i>
	głowiakowate	Cephaloziaceae
14.	głowiak długokłosa	<i>Cephalozia macrostachya</i>
15.	nowellia krzywolistna	<i>Nowellia curvifolia</i>
	jednoczepakowate	Haplomitriaceae
16.	meszek darenkowy	<i>Jungermannia caespiticia</i>
	łuskolistowate	Lepidoziaceae
17.	biczycza trójwębna	<i>Bazzania trilobata</i>

	miedzikowate	<i>Frullaniaceae</i>
18.	miedzik płaski	<i>Frullania dilatata</i>
	parzochowate	<i>Porellaceae</i>
19.	parzoch Bauera	<i>Porella baueri</i>
20.	parzoch sercowaty	<i>Porella cordeana</i>
	piórkowcowate	<i>Trichocoleaceae</i>
21.	piórkowiec kutnerowaty	<i>Trichocolea tomentella</i>
	rzęsiakowate	<i>Ptilidiaceae</i>
22.	rzęsiak pospolity	<i>Ptilidium ciliare</i>
	skosatkowate	<i>Plagiochilaceae</i>
23.	skosatka zanokcicowata	<i>Plagiochila asplenioides</i>
	srebrzykowate	<i>Gymnomitriaceae</i>
24.	miechrza wycięta	<i>Marsupella emarginata</i>
	widlikowate	<i>Metzgeriaceae</i>
25.	widlicowiec omszony	<i>Apometzgeria pubescens</i>
26.	widlik podwójny	<i>Metzgeria conjugata</i>
	MCHY (3)	<i>BRYOPHYTA</i>
	bezzlistowate	<i>Buxbaumiaceae</i>
27.	bezzlist zwyczajny	<i>Buxbaumia aphylla</i>
	bielistkowate	<i>Leucobryaceae</i>
28.	bielistka jałowcowata	<i>Leucobryum juniperoideum</i>
29.	bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>
	blotniskowate	<i>Helodiaceae</i>
30.	źródlikowiec tujowaty	<i>Palustriella decipiens</i>
31.	źródlikowiec zmienny	<i>Palustriella commutata</i>
	drabikowate	<i>Climaciaceae</i>
32.	drabik drzewkowaty (2)	<i>Climacium dendroides</i>
	drobniaczkowate	<i>Seligeriaceae</i>
33.	drobniaczek łukowaty	<i>Seligeria campylopoda</i>
34.	drobniaczek rozłożysty	<i>Seligeria patula</i>
35.	drobniaczek wapienny	<i>Seligeria calcarea</i>
36.	krótkożąb skalny	<i>Brachydontium trichodes</i>
	faldźcowate	<i>Rhytidiaceae</i>

37.	fałdziec pomarszczony	<i>Rhytidium rugosum</i>
	gajnikowate	<i>Hylocomiumiaceae</i>
38.	fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
39.	fałdownik trzyzędowy	<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>
40.	gajniczek krótkodzióbkowy	<i>Loeskeobryum brevirostre</i>
41.	gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>
42.	rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
	krótkoszowate	<i>Brachytheciaceae</i>
43.	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
44.	dzióbkowiec bruzdowany	<i>Eurhynchium striatum</i>
45.	dzióbkowiec Zetterstedta	<i>Eurhynchium angustirete</i>
46.	krótkosz namurnikowy	<i>Brachythecium geheebii</i>
	krzewinkowate	<i>Thamnobyaceae</i>
47.	krzewik źródliskowy	<i>Thamnobryum alopecurum</i>
	krzywoszyjowate	<i>Amblystegiaceae</i>
48.	błyszczce włosowate	<i>Tomentypnum nitens</i>
49.	krzywoszyj korzeniowy	<i>Amblystegium radicale</i>
50.	limprichtia długokończysta	<i>Limprichtia revolvens</i>
51.	limprichtia pośrednia	<i>Limprichtia cossonii</i>
52.	sierpowiec brudny	<i>Drepanocladus sordidus</i>
53.	sierpowiec jeziorny	<i>Drepanocladus stagnatus</i>
54.	sierpowiec moczarowy	<i>Drepanocladus sendtneri</i>
55.	tęposz niski	<i>Leptodictyum humile</i>
56.	wodnokrzywoszyj rzeczny	<i>Hygroamblystegium fluviatile</i>
57.	wodnokrzywoszyj zanurzony	<i>Hygroamblystegium tenax</i>
	miecherowate	<i>Neckeraceae</i>
58.	gładysz paprociowat	<i>Homalia trichomanoides</i>
59.	miechera Bessera	<i>Neckera besseri</i>
60.	miechera kędzierzawa	<i>Neckera crispa</i>
61.	miechera spłaszczona	<i>Neckera complanata</i>
	należlinowate	<i>Andreaeaceae</i>
62.	należlina Blytta	<i>Andreaea blyttii</i>
63.	należlina grubożebrowa	<i>Andreaea crassinervia</i>

64.	należlina Rotha	<i>Andreaea rothii</i>
65.	należlina skalna	<i>Andreaea rupestris</i>
66.	należlina śnieżna	<i>Andreaea nivalis</i>
67.	należlina zimna	<i>Andreaea frigida</i>
	osadniczkowate	<i>Disceliaceae</i>
68.	osadniczek goły	<i>Discelium nudum</i>
	parzęchlinowate	<i>Meesiaceae</i>
69.	parzęchlin trójrzędowy	<i>Meesia triquetra</i>
	płonnikowate	<i>Polytrichaceae</i>
70.	boczeń nastroszony	<i>Pleurochaete squarrosa</i>
71.	brodek Randa	<i>Tortula randii</i>
72.	brodek zwisły	<i>Tortula cernua</i>
73.	kędzierzawka krucha	<i>Tortella fragilis</i>
74.	kędzierzawka żółtozielona	<i>Tortella flavovirens</i>
75.	pędzliczek brodawkowy	<i>Syntrichia papillosa</i>
76.	pędzliczek chiński	<i>Syntrichia sinensis</i>
77.	pędzliczek gładkowłoskowy	<i>Syntrichia laevipila</i>
78.	pędzliczek szerokolistny	<i>Syntrichia latifolia</i>
79.	pędzliczek zielonawy	<i>Syntrichia virescens</i>
80.	płonnik cienki	<i>Polytrichum strictum</i>
81.	płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
82.	ślimakobrzązek lessowy	<i>Hilpertia velenovskyi</i>
	podsadnikowate	<i>Splachnaceae</i>
83.	długoszyj piłkowany	<i>Tayloria serrata</i>
84.	podsadnik pęcherzykowy	<i>Splachnum ampullaceum</i>
	prątnikowate	<i>Bryaceae</i>
85.	prątnik meklemburski	<i>Bryum warneum</i>
86.	prątnik nadobny	<i>Bryum calophyllum</i>
87.	prątnik okrągłolistny	<i>Bryum cyclophyllum</i>
88.	prątnik solniskowy	<i>Bryum salinum</i>
89.	prątnik zbiegający	<i>Bryum weigeli</i>
	próchniczekowate, mochwianowate	<i>Aulacomniaceae</i>
90.	próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>

rokietowate

- 91. grzebieniowiec piórkowaty
- 92. mokradłoszka zaostzona
- 93. piórosz pierzasty
- 94. płaszczeniec marszczony
- 95. rokiet Sautera

skrzydlikowate

- 96. skrzydlik długoszowaty

strzechwowe

- 97. rozłupek brunatny
- 98. rozłupek czarniawy
- 99. rozłupek włoskoząb
- 100. siatkoząb darniowy
- 101. strzechewka bruzdowana
- 102. strzechewka darniowa
- 103. strzechwa bezząb
- 104. strzechwa włosista
- 105. strzechwowiec okrągły
- 106. strzechwowiec zwodniczy

szmotłochowate

- 107. bagniak darniowy
- 108. bagniak długokończysty
- 109. bagniak kutnerowaty
- 110. bagniak spiralny
- 111. bagniak wapienny
- 112. bagniak włosowaty
- 113. bagniak zdrojowy

szurpkowate

- 114. nastroszek Brucha
- 115. nastroszek kędzierzawy
- 116. szurpek bezzębny
- 117. szurpek delikatny
- 118. szurpek porośły

Hypnaceae

- Ctenidium molluscum*
- Calliergonella cuspidata*
- Ptilium crista-castrensis*
- Buckiella undulata*
- Hypnum sauteri*

Fissidentaceae

- Fissidens osmundoides*

Grimmiaceae

- Schistidium brunnescens*
- Schistidium atrofusum*
- Schistidium trichodon*
- Coscinodon cribrosus*
- Orthogrimmia sessitana*
- Orthogrimmia caespiticia*
- Grimmia anodon*
- Grimmia crinita*
- Dryptodon orbicularis*
- Dryptodon decipiens*

Bartramiaceae

- Philonotis caespitosa*
- Philonotis marchica*
- Philonotis tomentella*
- Philonotis seriata*
- Philonotis calcarea*
- Philonotis arnellii*
- Philonotis fontana*

Orthotrichaceae

- Ulota bruchii*
- Ulota crispa*
- Orthotrichum gymnostomum*
- Orthotrichum tenellum*
- Orthotrichum lyellii*

119.	szurpek skalny	<i>Orthotrichum rupestre</i>
120.	szurpek słoikowaty	<i>Orthotrichum urnigerum</i>
	torfowcowate	<i>Sphagnaceae</i>
121.	torfowiec bałtycki	<i>Sphagnum balticum</i>
122.	torfowiec błotny	<i>Sphagnum palustre</i>
123.	torfowiec brodawkowaty	<i>Sphagnum papillosum</i>
124.	torfowiec brunatny	<i>Sphagnum fuscum</i>
125.	torfowiec cieniutki	<i>Sphagnum tenellum</i>
126.	torfowiec czerwonawy	<i>Sphagnum rubellum</i>
127.	torfowiec Dusena	<i>Sphagnum majus</i>
128.	torfowiec frędzlowany	<i>Sphagnum fimbriatum</i>
129.	torfowiec Girgensohna	<i>Sphagnum girgensohnii</i>
130.	torfowiec jednoboczny	<i>Sphagnum subsecundum</i>
131.	torfowiec Jensena	<i>Sphagnum jenseni</i>
132.	torfowiec magellański	<i>Sphagnum magellanicum</i>
133.	torfowiec miękki	<i>Sphagnum molle</i>
134.	torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>
135.	torfowiec obły	<i>Sphagnum teres</i>
136.	torfowiec okazały	<i>Sphagnum riparium</i>
137.	torfowiec ostrolistny	<i>Sphagnum capillifolium</i>
138.	torfowiec pierzasty	<i>Sphagnum subnitens</i>
139.	torfowiec pięciorzędowy	<i>Sphagnum quinquefarium</i>
140.	torfowiec płowy	<i>Sphagnum subfulvum</i>
141.	torfowiec pogięty	<i>Sphagnum flexuosum</i>
142.	torfowiec pokrewny	<i>Sphagnum affine</i>
143.	torfowiec Russowa	<i>Sphagnum russowii</i>
144.	torfowiec skręcony	<i>Sphagnum contortum</i>
145.	torfowiec spiczastolistny	<i>Sphagnum cuspidatum</i>
146.	torfowiec szorstki	<i>Sphagnum compactum</i>
147.	torfowiec środkowy	<i>Sphagnum centrale</i>
148.	torfowiec tępolistny	<i>Sphagnum obtusum</i>
149.	torfowiec Warnstorfa	<i>Sphagnum warnstorffii</i>
150.	torfowiec wąskolistny	<i>Sphagnum angustifolium</i>

151.	torfowiec wklęsłolistny	<i>Sphagnum platyphyllum</i>
152.	torfowiec Wulfa	<i>Sphagnum wulfianum</i>
153.	torfowiec zanurzony	<i>Sphagnum inundatum</i>
154.	torfowiec kończysty (2)	<i>Sphagnum fallax</i>
155.	torfowiec ząbkowany	<i>Sphagnum denticulatum</i>
	tujowcowate	<i>Thuidiaceae</i>
156.	jodłówka pospolita	<i>Abietinella abietina</i>
157.	tujowiec delikatny	<i>Thuidium delicatulum</i>
158.	tujnik maleńki	<i>Cyrto-hypnum minutulum</i>
159.	tujowiec szerokolistny	<i>Thuidium recognitum</i>
160.	tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>
161.	tujowiec włoskolistny	<i>Thuidium philibertii</i>
	widłozębowate	<i>Dicranaceae</i>
162.	krzywoszczeć krucha	<i>Campylopus fragilis</i>
163.	krzywoszczeć pogięta	<i>Campylopus flexuosus</i>
164.	krzywoszczeć torfowa	<i>Campylopus pyriformis</i>
165.	różnoząb delikatny	<i>Cynodontium tenellum</i>
166.	różnoząb smukły	<i>Cynodontium gracilescens</i>
167.	różnoząb zwodniczy	<i>Cynodontium fallax</i>
168.	skrobak rozłupany	<i>Cnestrum schistii</i>
169.	widłoząb błotny	<i>Dicranum bonjeanii</i>
170.	widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>
171.	widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>
172.	widłoząb płowy	<i>Dicranum fulvum</i>
173.	widłoząb sudecki	<i>Dicranum sendtneri</i>
174.	zwiesiniec szorstki	<i>Dicranodontium asperulum</i>
	zdrojkowate	<i>Fontinalaceae</i>
175.	zdrojek łuseczkowaty	<i>Fontinalis squamosa</i>
	zwiślikowate	<i>Anomodontaceae</i>
176.	zwiślik długolistny	<i>Anomodon longifolius</i>
177.	zwiślik krótkokończysty	<i>Anomodon rugelii</i>
178.	zwiślik maczugowaty	<i>Anomodon attenuatus</i>
179.	zwiślik wiciowy	<i>Anomodon viticulosus</i>

PAPROTNIKI (3)

nasiężrzalowate

180. podejźrzon księżycowy (1) (2)
181. podejźrzon wirginijski (1)

widliczkowate

182. widliczka szwajcarska

widlakowate

183. widlicz (widłak) Isslera
184. widlicz (widłak) spłaszczony
185. widlicz (widłak) Zeillera
186. widłak goździsty
187. widłak jałowcowaty
188. wroniec widlasty (widłak wroniec)

wietlicowate

189. pióropusznik strusi
190. rozrzutka brunatna (1)

zanokcicowate

191. jęczyznik zwyczajny

NASIENNE (3)

amarylkowate

192. śnieżycza wiosenna
193. śnieżyczka przebiśnieg

babkowate

194. babka pierzasta (1) (2)

bagnicowate

195. bagnica torfowa (2)

baldaszkowate

196. cieszynianka wiosenna
197. dzięgiel (arcydzięgiel) litwor (2)
198. przewiercien długolistny (2)

bobrkowate

199. bobrek trójlistkowy

brzozowate

PTERIDOPHYTA

Ophioglossaceae

- Botrychium lunaria*
Botrychium virginianum

Selaginellaceae

- Selaginella helvetica*

Lycopodiaceae

- Diphasiastrum issleri*
Diphasiastrum complanatum
Diphasiastrum zeillera
Lycopodium clavatum
Lycopodium annotinum
Huperzia selago

Athyriaceae

- Matteucia struthiopteris*
Woodsia ilvensis

Aspleniaceae

- Phyllitis scolopendrium*

SPERMATOPHYTA

Amaryllidaceae

- Leucoium vernalis*
Galanthus nivalis

Plantaginaceae

- Plantago coronopus*

Scheuchzeriaceae

- Scheuchzeria palustris*

Apiaceae

- Hacquetia epipactis*
Angelica archangelica
Bupleurum longifolium

Menyanthaceae

- Menyanthes trifoliata*

Betulaceae

200.	brzoza karłowata (1)	<i>Betula nana</i>
201.	brzoza niska (1)	<i>Betula humilis</i>
	cisowate	<i>Taxaceae</i>
202.	cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>
	fiolkowate	<i>Violaceae</i>
203.	fiołek mokradłowy (1) (2)	<i>Viola stagnina</i>
204.	fiołek torfowy	<i>Viola epipsila</i>
	gorczkowate	<i>Gentianaceae</i>
205.	centuria nadobna (2)	<i>Centaurium pulchellum</i>
206.	centuria pospolita (centuria zwyczajna) (2)	<i>Centaurium erythraea</i>
207.	gorczyzka krzyżowa (1) (2)	<i>Gentiana cruciata</i>
208.	gorczyzka trojeściowa (gorczyzka trojeściowata) (2)	<i>Gentiana asclepiadea</i>
209.	gorczyzka wąskolistna (1) (2)	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
210.	gorczyzuszka (gorczyzka) gorzkawa (2)	<i>Gentianella amarella</i>
211.	niebielistka (swercja) trwała (1) (2)	<i>Swertia perennis</i>
	goździkowate	<i>Caryophyllaceae</i>
212.	goździk pyszny (1) (2)	<i>Dianthus superbus</i>
213.	gwiazdnica grubolistna (2)	<i>Stellaria crassifolia</i>
	gruboszowate	<i>Crassulaceae</i>
214.	uwroć wodna	<i>Crassula aquatica</i>
	gruszczkowate	<i>Pyrolaceae</i>
215.	pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>
	jaskrowate	<i>Ranunculaceae</i>
216.	orlik pospolity (2)	<i>Aquilegia vulgaris</i>
217.	pluskwica europejska (pluskwica cuchnąca)	<i>Cimicifuga europaea</i>
218.	tojad dzióbaty (2)	<i>Aconitum variegatum</i>
219.	tojad Gayera (2)	<i>Aconitum x gayeri</i>
220.	tojad kosmatoowockowy (2)	<i>Aconitum x hebegynum</i>
221.	tojad Lengyela (2)	<i>Aconitum x lengyelii</i>
222.	tojad Pawłowskiego (2)	<i>Aconitum x pawlowskii</i>
223.	tojad taurycki (2)	<i>Aconitum tauricum</i>
224.	zawilec narcyzowy (zawilec narcyzowaty) (2)	<i>Anemone narcissifolia</i>

225. zawilec wielkokwiatowy (zawilec leśny) (1) (2) *Anemone sylvestris*
jezierzowate *Najadaceae*
226. jeziora mniejsza *Najas minor*
kosącowate *Iridaceae*
227. kosaciec trawolistny *Iris graminea*
228. szafran spiski (1) (2) *Crocus scopusiensis*
liliowate *Liliaceae*
229. cebulica dwulistna (oszloch) *Scilla bifolia*
230. ciemiężca (ciemierzycza) zielona (2) *Veratrum lobelianum*
231. czosnek kątowaty (2) *Allium angulosum*
232. czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*
233. śniedek cienkolistny (1) (2) *Ornithogalum collinum*
234. zimowit jesienny (1) (2) *Colchicum autumnale*
motylkowate *Fabaceae*
235. komonicznik skrzydlastostrąkowy (2) *Tetragonolobus maritimus*
nadwodnikowate *Elatinaceae*
236. nadwodnik naprzeciwlistny *Elatine hydropiper*
237. nadwodnik okółkowy *Elatine alsinastrum*
238. nadwodnik sześciopręcikowy *Elatine hexandra*
239. nadwodnik trójpręcikowy *Elatine triandra*
obrazkowate *Araceae*
240. obrazki alpejskie *Arum alpinum*
oliwnikowate *Elaeagnaceae*
241. rokitnik zwyczajny *Hippophaë rhamnoides*
pierwiosnkowate *Primulaceae*
242. pierwiosnek (pierwiosnka) bezłodygowy (2) *Primula vulgaris*
243. pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły (2) *Primula elatior*
pływaczowate *Lentibulariaceae*
244. pływacz * *Utricularia stygia*
245. pływacz Brema *Utricularia bremii*
246. pływacz drobny (pływacz mniejszy) *Utricularia minor*
247. pływacz krótkoostrogowy (pływacz żółtobiały) *Utricularia ochroleuca*
248. pływacz średni (pływacz pośredni) *Utricularia intermedia*

249.	pływacz zachodni (pływacz zaniedbany)	<i>Utricularia australis</i>
	psiankowate	<i>Solanaceae</i>
250.	lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
251.	pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
	różowate	<i>Rosaceae</i>
252.	malina moroszka	<i>Rubus chamaemorus</i>
253.	parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
254.	wiśnia karłowata	<i>Cerasus fruticosa</i>
	skalnicowate	<i>Saxifragaceae</i>
255.	skalnica gronkowa	<i>Saxifraga paniculata</i>
	sosnowate	<i>Pinaceae</i>
256.	sosna błotna	<i>Pinus x rhaetica</i>
	storczykowate	<i>Orchidaceae</i>
257.	gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
258.	kukułka (storczyk) krwista (1) (2)	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
259.	kukułka (storczyk) plamista (1) (2)	<i>Dactylorhiza maculata</i>
260.	kukułka (storczyk) szerokolistna (1) (2)	<i>Dactylorhiza majalis</i>
261.	kruszczyk rdzawoczerwony (2)	<i>Epipactis atrorubens</i>
262.	kruszczyk szerokolistny (2)	<i>Epipactis helleborine</i>
263.	listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
264.	podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
265.	podkolan zielonawy (2)	<i>Platanthera chlorantha</i>
	szczeciowate	<i>Dipsacaceae</i>
266.	czarcikęsik Kluka (1) (2)	<i>Succisella inflexa</i>
	świbkowate	<i>Juncaginaceae</i>
267.	świbka morska (2)	<i>Triglochin maritimum</i>
	trawy	<i>Poaceae</i>
268.	turówka leśna (2)	<i>Hierochloë australis</i>
269.	turówka wonna (2)	<i>Hierochloë odorata</i>
270.	wiechlina (wyklina) granitowa	<i>Poa granitica</i>
	trędownikowate	<i>Scrophulariaceae</i>
271.	dziewanna fioletowa (1) (2)	<i>Verbascum phoeniceum</i>
272.	naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>

turzycowate

- 273. cibora Michela (2)
- 274. marzyca ruda (2)
- 275. oczeret sztyletowaty (2)
- 276. ponikło maleńkie (2)
- 277. ponikło wielolodygowe (2)
- 278. przygielka brunatna (2)
- 279. turzyca Buxbauma (2)
- 280. turzyca delikatna (2)
- 281. turzyca patagońska (2)
- 282. turzyca pchła (1) (2)
- 283. turzyca strunowa (2)
- 284. turzyca życicowa (2)
- 285. turzyca żytowata (1) (2)
- 286. wełnianeczka alpejska (2)
- 287. wełnianeczka darniowa (2)
- 288. wełnianka delikatna (2)

wargowe

- 289. macierzanka wczesna (1) (2)
- 290. miodownik melisowaty (miodownik wielkokwiatowy) (2)

wawrzynkowate

- 291. wawrzynek wilczelyko

wierzbowate

- 292. wierzba borówkolistna (1)
- 293. wierzba lapońska (1)

wrześniowate

- 294. woskownica europejska (1)

wrzosowate

- 295. bagno zwyczajne
- 296. bażyna czarna
- 297. modrzewnica zwyczajna

zarazowate

Cyperaceae

- Cyperus michelianus*
- Schoenus ferrugineus*
- Schoenoplectus mucronatus*
- Eleocharis parvula*
- Eleocharis multicaulis*
- Rhynchospora fusca*
- Carex buxbaumii*
- Carex supina*
- Carex magellanica*
- Carex pulicaris*
- Carex chordorrhiza*
- Carex loliacea*
- Carex secalina*
- Baeothryon alpinum*
- Baeothryon caespitosum*
- Eriophorum gracile*

Lamiaceae

- Thymus praecox*
- Melittis melissophyllum*

Thymelaeaceae

- Daphne mezereum*

Salicaceae

- Salix myrtilloides*
- Salix lapponum*

Myricaceae

- Myrica gale*

Ericaceae

- Ledum palustre*
- Empetrum nigrum*
- Andromeda polifolia*

Orobanchaceae

298.	zaraza* (2)	<i>Orobanche bohemica</i>
299.	zaraza* (2)	<i>Orobanche kochi</i>
300.	zaraza* (2)	<i>Orobanche mayeri</i>
301.	zaraza alzacka (2)	<i>Orobanche alsatica</i>
302.	zaraza Bartlinga (2)	<i>Orobanche bartlingii</i>
303.	zaraza bladokwiatowa (2)	<i>Orobanche pallidiflora</i>
304.	zaraza bluszczowa (2)	<i>Orobanche hederæ</i>
305.	zaraza błękitnawa (2)	<i>Orobanche coerulescens</i>
306.	zaraza czerwonawa (2)	<i>Orobanche lutea</i>
307.	zaraza gałęzista (2)	<i>Orobanche ramosa</i>
308.	zaraza goryczelowa (2)	<i>Orobanche picridis</i>
309.	zaraza macierzankowa (2)	<i>Orobanche alba</i>
310.	zaraza niebieska (2)	<i>Orobanche purpurea</i>
311.	zaraza piaskowa (2)	<i>Orobanche arenaria</i>
312.	zaraza przytuliowa (z. pospolita) (2)	<i>Orobanche caryophyllacea</i>
313.	zaraza wielka (2)	<i>Orobanche elatior</i>
314.	zaraza żółta (2)	<i>Orobanche flava</i>
315.	zaraza - pozostałe gatunki	<i>Orobanche spp.</i>
	złożone	<i>Asteraceae</i>
316.	dziewięciśl bezłodygowy (2)	<i>Carlina acaulis</i>
317.	kocanki piaskowe (2)	<i>Helichrysum arenarium</i>
318.	mniszek pieniński	<i>Taraxacum pieninicum</i>
319.	ostrożeń pannoński (1) (2)	<i>Cirsium pannonicum</i>
320.	ostrożeń siedmiogrodzki (2)	<i>Cirsium decussatum</i>
	zosterowate	<i>Zosteraceae</i>
321.	zostera morska	<i>Zostera marina</i>
	żabińcowate	<i>Alismataceae</i>
322.	żabienica jaskrowata	<i>Baldellia ranunculoides</i>

Objaśnienia:

Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy GROMAD,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy rodzin.

Nazwy łacińskie dodatkowo wyróżniono czcionką pochyłą.

* Brak nazwy gatunkowej polskiej.

(1) gatunki wymagające ochrony czynnej.

(2) gatunki, dla których stosuje się odstępstwo od zakazów, określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia.

(3) i (4) gatunki, dla których stosuje się odstępstwo od zakazów, określone w § 7 ust. 3 rozporządzenia.

ZALĄCZNIK Nr 3

**GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ
POZYSKIWANE, ORAZ SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Sposób pozyskiwania
	MCHY	BRYOPHYTA	
	gajnikowate	Hylocomiumiaceae	
1.	fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 50% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
2.	rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 50% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
	krótkoszowate	Brachytheciaceae	
3.	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 50% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
	widłożębowate	Dicranaceae	
4.	widłożąb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 50% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
5.	widłożąb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 50% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
	torfowcowate	Sphagnaceae	
6.	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 75% każdego płata i zbierać nie częściej niż raz na 5 lat w tym samym miejscu.
	NASIENNE	SPERMATOPHYTA	
	bobrkowate	Menyanthaceae	
8.	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Zbiór ręczny. Zostawić nie mniej niż 75% populacji i zbierać nie częściej niż raz na

		5 lat w tym samym miejscu.
liliowate	<i>Liliaceae</i>	
9. czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	Zbiór ręczny z licznych populacji, wyłącznie na obszarze województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego. Zostawić nie mniej niż 50% populacji. Nie należy uszkadzać części podziemnych.
oliwnikowate	<i>Elaeagnaceae</i>	
10. rokitnik zwyczajny	<i>Hippophaë rhamnoides</i>	Zbiór owoców, bez uszkadzania krzewów, poza siedliskami wydmyowymi i klifowymi.
trawy	<i>Poaceae</i>	
11. turówka leśna	<i>Hierochloë Australis</i>	Ścinanie ziela narzędziami ręcznymi bez uszkadzania części podziemnych.
12. turówka wonna	<i>Hierochloë odorata</i>	Ścinanie ziela narzędziami ręcznymi bez uszkadzania części podziemnych.
złożone	<i>Asteraceae</i>	
13. kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	Zbiór ręczny koszyczków. Zostawić nie mniej niż 50% populacji.

Objaśnienia:

Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie dodatkowo wyróżniono czcionką pochyłą.

ZALĄCZNIK Nr 4

**GATUNKI ROŚLIN WYMAGAJĄCYCH USTALENIA STREF OCHRONY ICH
OSTOI LUB STANOWISK ORAZ WIELKOŚĆ TYCH STREF**

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wielkość strefy ochrony
	MCHY	BRYOPHYTA	
	bezzlistowate	Buxbaumiaceae	
1.	bezzlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 100 m od jego granic.
	PAPROTNIKI	PTERIDOPHYTA	
	poryblinowate	Isoëtaceae	
2.	poryblin kolczasty	<i>Isoëtes echinospora</i>	Cały zbiornik wodny, w którym występuje.
	rozpłochowate	Hymenophyllaceae	
3.	włosocień delikatny	<i>Trichomanes speciosum</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 100 m od jego granic.
	zanokcicowate	Aspleniaceae	
4.	Zanokcica serpentynowa	<i>Asplenium adulterinum</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 30 m od jego granic.
5.	zanokcica klinowata	<i>Asplenium cuneifolium</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 30 m od jego granic.
6.	zanokcica ciemna	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 30 m od jego granic.
	NASIENNE	SPERMATOPHYTA	
	krzyżowe	Brassicaceae	
7.	warzucha polska	<i>Cochlearia polonica</i>	Stanowisko wraz z obszarem w

		promieniu minimum 50 m od jego granic.
liliowate	<i>Liliaceae</i>	
8. ciemiężycyca (ciemierzycyca) czarna	<i>Veratrum nigrum</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 50 m od jego granic stanowiska.
rosiczkowate	<i>Droseraceae</i>	
9. aldrowanda pęcherzykowata	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	Cały zbiornik wodny, w którym występuje
storzycowate	<i>Orchidaceae</i>	
10. kukuczka kapturkowata	<i>Neottianthe cucullata</i>	Stanowisko wraz z obszarem w promieniu minimum 100 m od jego granic.
11. miodokwiat krzyżowy	<i>Herminium monorchis</i>	Całe torfowisko, na którym występuje.
zabieńcowate	<i>Alismataceae</i>	
12. elisma wodna	<i>Luronium natans</i>	Cały zbiornik wodny, w którym występuje.
13. kaldesia dziewięciornikowata	<i>Caldesia parnassifolia</i>	Cały zbiornik wodny, w którym występuje wraz z obszarem w promieniu minimum 50 m od jego granic.

Objaśnienia:

Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie dodatkowo wyróżniono czcionką pochyłą.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 48 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842), zwanej dalej „ustawą”.

Niniejszy projekt ma na celu zastąpienie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 81), w związku ze zmianą przepisów wykonawczych (art. 48 i 51 ustawy) dotyczących ochrony gatunkowej roślin dokonaną przez ustawę z dnia 13 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 985). Nowe upoważnienie do wydania rozporządzenia pozwala m.in. na wprowadzenie zakazów dla roślin dziko występujących oraz roślin innych niż dziko występujące (pochodzących z uprawy lub hodowli).

Celem wydania nowego rozporządzenia jest również potrzeba aktualizacji list gatunków roślin objętych ochroną oraz dostosowanie zakazów obowiązujących w stosunku do nich do potrzeb ich ochrony. Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin miało na celu wyeliminowanie niezgodności w transpozycji dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L.206 z 22.07.1992, str.7, z późn. zm.), zwanej dalej „Dyrektywą Siedliskową”, oraz dostosowanie regulacji do nowych przepisów ustawy o ochronie przyrody. Lista gatunków opiera się na rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną gatunkową (Dz. U. Nr 168, poz. 1764) opracowanym blisko 9 lat temu. Przez ten czas zmianie uległ stan ochrony wielu gatunków roślin i zagrożenia, na jakie narażone są rośliny, ponadto uzupełniono wiedzę o ich występowaniu w Polsce. Do opracowania niniejszego projektu wykorzystano również ekspertyzę pn. „Aktualizacja listy gatunków roślin objętych ochroną gatunkową oraz wskazania dla ich ochrony” (2012 r.), przygotowaną przez Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”.

Kryteria wyboru gatunków do kategorii ochrony

Przyporządkowanie poszczególnych gatunków roślin do kategorii ochrony zostało przygotowane na podstawie nowo opracowanych kryteriów. Kryteria te przygotowano z uwzględnieniem przepisów ustawy m.in. zasad udzielania ogólnych odstępstw od zakazów oraz indywidualnych derogacji od tych zakazów. Na podstawie tych kryteriów zróżnicowano

ochronę gatunkową na ścisłą i częściową oraz wyróżniono gatunki wymagające ustalenia ochrony ich ostoi lub stanowisk. Ponadto w grupie gatunków objętych ochroną częściową wyróżniono gatunki, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania.

Do kategorii ochrony ścisłej zakwalifikowano taksony roślin zagrożone w Polsce (najwyższe kategorie IUCN: EXP, EW, CR, EN według aktualnych czerwonych list i ksiąg gatunków zagrożonych, a w przypadku grup organizmów, dla których nie opracowano jeszcze list zgodnie z obecnymi kategoriami IUCN, zaliczane do starych kategorii: ExP, E oraz ew. V, jeśli na podstawie współczesnych danych nadal są w wysokim stopniu zagrożone, a także kwalifikujące się do jednej z powyższych kategorii na podstawie oceny eksperckiej), spełniające jednocześnie przynajmniej jeden z następujących kryteriów:

- 1) stanowią obiekt pożądania człowieka (lub mogą stać się nim w przewidywanej przyszłości) ze względu na walory estetyczne, kulturowe, kolekcjonerskie lub przydatność gospodarczą,
- 2) objęcie ich ochroną ścisłą może w istotny sposób zmniejszyć co najmniej jedno z zagrożeń uznawanych za istotne dla tego gatunku,
- 3) są gatunkami wymarłymi lub prawdopodobnie wymarłymi w stanie dzikim, ale znajdują się w ogrodach botanicznych lub innych miejscach ochrony ex-situ.

Do kategorii ochrony ścisłej włączono również gatunki, których obowiązek ochrony ścisłej wynika z przepisów międzynarodowych, a wypełnienie tego obowiązku nie zostało zapewnione w inny sposób, w tym w szczególności spełniające jeden z następujących warunków:

- 1) są wymienione w załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej lub w Załączniku I Konwencji Berneńskiej,
- 2) są wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (dotyczy gatunków mchów) w przypadku których:
 - a) nie można zapewnić zachowania właściwego stanu ochrony w obrębie wyznaczonych dla nich obszarów Natura 2000, np. ze względu na duże wymagania przestrzenne gatunków, strukturę socjalną populacji lub silne uzależnienie od dopływu osobników spoza tych obszarów, albo
 - b) których zasięg występowania w Polsce jest ograniczony, pomimo istnienia dogodnych siedlisk w granicach znanego historycznego zasięgu ich występowania, a ścisła ochrona

gatunkowa może wesprzeć odtworzenie ich populacji w tych siedliskach; o ile ochrona częściowa nie zapewniłaby osiągnięcia celów, dla których mają być objęte ochroną gatunkową.

Kwalifikując gatunki do tej kategorii ochrony i ustalając dla nich listę zakazów należy uwzględnić aktualną zasadę wynikającą z art. 56 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków mogą być wydane (za wyjątkiem zakazu wwożenia i wywożenia z kraju) wyłącznie na podstawie przesłanek wymienionych w art. 56 ust. 4 pkt 1-6 ustawy, w tym „nadrzędnego interesu publicznego”. Natomiast przesłanka „słusznego interesu strony” (art. 56 ust. 4 pkt 7 ustawy) ma zastosowanie tylko w stosunku do gatunków objętych ochroną częściową.

Do kategorii ochrony częściowej zakwalifikowano gatunki roślin, które nie kwalifikują się do ochrony ścisłej, ale które spełniają choć jeden z poniższych kryteriów:

- 1) zagrożone lub rzadkie w Polsce, zamieszczone na aktualnych czerwonych listach lub w księgach, albo kwalifikujące się tam na podstawie kategorii IUCN według oceny eksperckiej, jeśli objęcie ich ochroną częściową może w istotny sposób zmniejszyć co najmniej jedno z zagrożeń uznawanych za istotne dla tego gatunku, a nie kwalifikują się do ochrony ścisłej lub ochrona częściowa jest wystarczająca i zakwalifikowanie do ochrony ścisłej nie wpłynie istotnie na jej skuteczność;
- 2) gatunki stanowiące (lub w przypadku zniesienia trwającej ochrony – mogące stanowić) przedmiot masowej eksploatacji (na cele spożywcze, farmaceutyczne, przemysłowe, ozdobne lub jakiegokolwiek inne), która w przypadku braku kontroli mogłaby zagrozić populacji;
- 3) obecnie niezagrożone, stosunkowo liczne, a nawet pospolite, niepowodujące istotnych strat gospodarczych ani przyrodniczych, ale na tyle podobne do gatunków silnie zagrożonych, że mogą być z nimi pospolicie mylone, a jednocześnie należące do grupy organizmów narażonych na silną eksploatację, o ile objęcie ich ochroną jest racjonalne, w szczególności: egzekwowlalne, niepowodujące poważnych strat gospodarczych, mogące rzeczywiście przyczynić się do skuteczniejszej ochrony zagrożonych gatunków podobnych;
- 4) gatunki lokalnie lub regionalnie ekspansywne, które ze względu na swoją liczebność mogą powodować tak duże straty przyrodnicze lub gospodarcze, że ograniczanie liczebności ich populacji może się okazać konieczne, jednak skala, terminy, miejsca lub sposoby tego ograniczania powinny być reglamentowane i monitorowane, aby nie stwarzało to zagrożenia

dla tego, lub innych gatunków. Kryterium obecnie nie spełnia żaden gatunek rośliny zaproponowany do ochrony;

5) w przypadku objęcia ochroną, mogą pełnić rolę gatunków osłonowych dla rzadkich, zagrożonych lub cennych przyrodniczo typów siedlisk oraz innych gatunków – rzadkich lub zagrożonych, ale często trudnych do wykrycia;

6) gatunki pełniące ważne funkcje w ekosystemach lub pożyteczne dla człowieka (w tym gospodarki), których ograniczenie liczebności może być niekorzystne nawet wówczas, gdy skala tego ograniczenia nie będzie stanowiła zagrożenia dla właściwego stanu ochrony gatunku, a wprowadzenie zakazów wynikających z ochrony częściowej może przyczynić się do ograniczenia zagrożeń dla tych gatunków;

7) których obowiązek ochrony lub reglamentacji pozyskania wynika z przepisów międzynarodowych (np. gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej), a jednocześnie zachodzą obie poniższe przesłanki:

a) wypełnienie obowiązku skutecznej ochrony nie zostało wystarczająco zapewnione w inny sposób, w szczególności poprzez objęcie ochroną ścisłą, wyznaczenie dla ich ochrony obszarów Natura 2000,

b) zakazy i ograniczenia wynikające z ochrony częściowej i zasady udzielania derogacji od nich są wystarczające dla wypełnienia zobowiązań międzynarodowych, w szczególności nie obowiązuje wobec danego gatunku zasada, że wydanie zezwoleń na odstępstwo od zakazów w stosunku do tych gatunków w celu realizacji inwestycji jest dopuszczalne tylko ze względu na konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego.

Należy tu zaznaczyć, że samo wpisanie gatunku na czerwoną listę z wysoką kategorią zagrożenia nie kwalifikuje taksonu do ochrony gatunkowej. Ochroną nie objęto gatunków:

1) rzadkich, ale trudnych do znalezienia i do identyfikacji,

2) występowaniu których brak współczesnych danych,

3) niektórych gatunków skrajnie rzadkich, ale występujących na siedliskach antropogenicznych, w miastach, na skwerach, w parkach, ogrodach, na śmietniskach, polach, itp.,

4) zagrożonych przede wszystkim przez czynniki, których nie da się ograniczyć za pomocą zakazów wynikających z ochrony gatunkowej,

5) wystarczająco chronionych przez formy ochrony obszarowej, tj. występujących wyłącznie w rezerwach przyrody lub parkach narodowych np. szereg wątrobowców znanych ze stanowisk tylko w Tatrzańskim Parku Narodowym: zgiętolist Donna (*Anastrophyllum donnianum*), czy trójłatek piękny (*Tritomatia scitula*). W przypadku odnalezienia nowych stanowisk ww. gatunków poza obszarem chronionym możliwe jest objęcie gatunku ochroną gatunkową w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, na podstawie art. 53 ustawy.

Do kategorii ochrony częściowej, z możliwością pozyskiwania zakwalifikowano te gatunki, które spełniają kryterium 2 pkt 2 lub 3, a ograniczone, reglamentowane i monitorowane pozyskanie może być dopuszczone przy zachowaniu właściwego stanu ochrony tego gatunku, a także (w przypadku gatunków spełniających jednocześnie kryteria 2 pkt 3, 5 i 6) przy zachowaniu celów przyrodniczych, dla których objęto je ochroną.

Do kategorii gatunków wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk zaliczono gatunki objęte ochroną ścisłą, a w wyjątkowych przypadkach także częściową (jeśli zostały do niej zakwalifikowane na podstawie kryterium 2 pkt 1 lub 2), które spełniają jednocześnie jedno z następujących kryteriów:

- 1) jednym z głównych zagrożeń dla tych gatunków jest niszczenie ich ostoi, stanowisk, a jednocześnie możliwe jest zidentyfikowanie, wyznaczenie w terenie i wyłączenie z normalnego użytkowania na tyle dużej liczby tych miejsc, aby ta forma ochrony mogła mieć istotne znaczenie dla populacji tych gatunków;
- 2) gatunki te są charakterystyczne dla rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk innych – wymagających ochrony – gatunków i objęcie ochroną ich ostoi, stanowisk może się w znaczący sposób przyczynić do ochrony tych siedlisk.

Ponadto w rozporządzeniu wskazano gatunki, które wymagają ochrony czynnej. Wyboru dokonano na podstawie oceny eksperckiej, z uwzględnieniem wymagań siedliskowych oraz zidentyfikowanych zagrożeń dla danych gatunków. Wskazano tu przede wszystkim gatunki, których występowanie jest ograniczone do siedlisk o charakterze nietrwałym, zanikających w wyniku sukcesji, a także gatunki, które mogą wymagać reintrodukcji.

W drodze konsultacji wewnątrzresortowych, listy gatunków powstałe w wyniku powyższych kryteriów zostały poddane ocenie krytycznej, z powodu znaczącego poszerzenia

liczby gatunków. Dokonano zmian stanowiących odstępstwa od tych kryteriów w wyniku otrzymania uwag fachowych i ekspertyz botanicznych. Odstępstwa te stanowią więc racjonalizację zapisów na bazie szczegółowej oceny eksperckiej, historycznych ocen porównawczych, analiz szczegółowych gatunków lub innych uwarunkowań. Kierowano się następującymi zasadami:

- 1) część gatunków posiada znane stanowiska wyłącznie lub w przeważającej części ramach obszarowych form ochrony przyrody, tym samym populacje krajowe są dostatecznie zabezpieczone przed osłabieniem ich stabilności;
- 2) część gatunków jest bardzo trudno identyfikowalna nawet na poziomie eksperckim, tym samym ich rozpoznanie i umyślne pozyskanie lub zniszczenie jest znacząco ograniczone;
- 3) niektóre gatunki uznane za wymarłe usunięto z uwagi na długotrwały brak rozpoznanych stanowisk;
- 4) gatunki które wykazują stabilne populacje, pomimo kwalifikacji do objęcia ochroną ścisłą przesunięto do ochrony częściowej.

Przyporządkowanie gatunków roślin do poszczególnych kategorii ochrony

Wyliczenia dotyczące liczby gatunków chronionych znajdujących się w dotychczasowym rozporządzeniu mogą odbiegać od liczb gatunków podawanych w przeszłości. Może to dotyczyć szczególnie gatunków z jednostek systematycznych (w tym wypadku są to rodzaje), które w całości podlegają ochronie (oznaczone jako „a”). Te różnice wynikają ze zmieniającej się co jakiś czas wiedzy o liczbie gatunków występujących w Polsce oraz zmian w podejściu do ich taksonomii.

PROPONOWANE ZMIANY W LICZBACH GATUNKÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ W STOSUNKU DO ROZPORZĄDZENIA Z 2012 R.

Grupy gatunków	LICZBY GATUNKÓW						
	rozporządzenie z 2012 r.	przesunięte do ochrony częściowej	usunięte	bez zmian	przesunięte z ochrony częściowej	nowe	projekt rozporządzenia
brunatnice	1	0	0	1	0	0	1
krasnorosty	2	0	0	2	3	0	5
ramienice	20	3	0	17	0	4	21
wątrobowce	25	1	1	23	0	15	38

mchy	173(a)	119	6	47	0	10	57
paprotniki	39(a)	12(a)	9(a)	17(a)	0	0	17
nasienne	340(a)	108(a)	81	151(a)	1	7	159(a)
ŁĄCZNIE	601(a)	242(a)	97(a)	260(a)	4	36	298(a)

**PROPONOWANE ZMIANY W LICZBACH GATUNKÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ
CZĘŚCIOWĄ W STOSUNKU DO ROZPORZĄDZENIA Z 2012 R.**

Grupy gatunków	LICZBY GATUNKÓW						
	rozporządzenie z 2012 r.	przesunięte do ochrony ścisłej	usunięte	bez zmian	przesunięte z ochrony ścisłej do częściowej	nowe	projekt rozporządzenia
krasnorosty	4	3	0	1	0	0	1
ramienice	0	0	0	0	3	6	9
wątrobowce	4	0	0	4	1	11	16
mchy	24(a)	0	0	24(a)	118	7	153(a)
paprotniki	0	0	0	0	12	0	12
nasienne	20(a)	1	17	7	108(a)	17	131(a)
ŁĄCZNIE	52(a)	4	17	36(a)	241(a)	41	322(a)

**PROPONOWANE ZMIANY W LICZBACH GATUNKÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ
CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ POZYSKIWANE, W STOSUNKU DO
ROZPORZĄDZENIA Z 2012 R.**

Grupy gatunków	LICZBY GATUNKÓW			
	rozporządzenie z 2012 r.	usunięte	nowe	projekt rozporządzenia
mchy	6	0	0	6
paprotniki	0	0	0	0
nasienne	8	5	3	6
ŁĄCZNIE	14	5	3	12

**PROPONOWANE ZMIANY LICZBACH GATUNKÓW ROŚLIN WYMAGAJĄCYCH
USTALENIA STREF OCHRONY ICH OSTOI LUB STANOWISK, W STOSUNKU DO
ROZPORZĄDZENIA Z 2012 R.**

Grupy gatunków	LICZBY GATUNKÓW			
	rozporządzenie z 2012 r.	usunięte	nowe	projekt rozporządzenia
mchy	0	0	1	1
paprotniki	5	0	0	5
nasienne	5	0	2	7
ŁĄCZNIE	10	0	5	13

Uzasadnienie wyznaczenia nowych gatunków wymagających ustanowienia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk:

1) bezlist okrywowy (*Buxbaumia viridis*) - gatunek rzadki w Polsce, obecnie znany jest jedynie z 20-80 stanowisk, a wiele stanowisk nie zostało potwierdzonych od XIX wieku. Rośnie w znacznym rozproszeniu i w niewielkich populacjach. Rośnie w górach głównie w reglu dolnym na wysokości 600-1100 m n.p.m., w pasie wyżyn południowych Polskich, szczególnie na Roztoczu oraz w Polsce zachodniej i północnej sięgając na wschodzie po Pojezierze Ełckie. Jest mchem typowym dla lasów bukowych i jodłowo-bukowych. Rośnie na próchniejącym i pozbawionym kory drewnie, na gnijących pniakach i powalonych murszejących kłodach, czasami również na glebie zasobnej w próchnicę. Preferuje miejsca pozbawione zwartej pokrywy mszystej, ocienione, nieco wilgotne i kwaśne, wyraźnie unika miejsc będących pod wpływem działalności człowieka. Z tych powodów dla zachowania tego gatunku konieczne jest wyłączenie jego stanowisk z gospodarki leśnej, ale także innego użytkowania lasu, w tym turystyki oraz zbierania grzybów i owoców leśnych. Gatunek wymaga ochrony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową;

2) kaldesia dziewięciornikowata (*Caldesia parnassifolia*) - takson krytycznie zagrożony, stwierdzany w ostatnich latach zaledwie jednego stanowiska. Pozostałe stanowiska należy traktować jako historyczne. Gatunek ten związany jest z siedliskami niewielkich, zarastających zbiorników wodnych o zróżnicowanej trofii. Ze względu na niską zdolność gatunku do dyspersji i jego powiązanie z siedliskami wodnoblótnymi niezwykle istotnym

staje się zachowanie aktualnych stanowisk oraz czynna ochrona gatunku. W tym celu postuluje się objęcie ochroną strefową 1 aktualnie znanego miejsca jego występowania – jeziora Nietopersko, oraz wszystkich nowych, odnalezionych w przyszłości stanowisk. Gatunek wymaga ochrony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową;

3) warzucha polska (*Cochlearia polonica*) - takson krytycznie zagrożony, stwierdzany w ostatnich latach zaledwie dwu stanowisk zastępczych. Pozostałe stanowiska należy traktować jako historyczne w związku z zanikiem wymaganych przez gatunek siedlisk. W związku z tym, ze względu na niską odporność gatunku na przesuszenie siedliska, konieczne jest wprowadzenie dla niego ochrony strefowej. Gatunek wymaga ochrony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową.

Gatunki roślin wymagające utworzenia strefy ich ochrony oraz przybliżona liczba ich stanowisk w kraju

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Przybliżona, szacowana liczba stanowisk w Polsce (w nawiasie – w lasach gospodarczych)
<i>Mchy - Bryophyta</i>			
1.	bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>	20 (znanych) - 80 (z uwzględnieniem historycznych)
<i>Paprotniki - Pteridophyta</i>			
2.	poryblin kolczasty	<i>Isoëtes echinospora</i>	10
3.	włosocię delikatny	<i>Trichomanes speciosum</i>	brak danych
4.	zanokcica ciemna	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	10
5.	zanokcica serpentynowa	<i>Asplenium adulterinum</i>	10
6.	zanokcica klinowata	<i>Asplenium cuneifolium</i>	10
<i>Nasienne - Spermatophyta</i>			
7.	warzucha polska	<i>Cochlearia polonica</i>	2
8.	ciemieżyca (ciemierzycy) czarna	<i>Veratrum nigrum</i>	2
9.	aldrowanda pęcherzykowata	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	20
10.	miodokwiat krzyżowy	<i>Herminium monorchis</i>	1
11.	kukuczka kapturkowata	<i>Neottianthe cucullata</i>	20
12.	kaldesia dziewięciornikowata	<i>Caldesia parnassifolia</i>	1

13.	elisma wodna	<i>Luronium natans</i>	100
-----	--------------	------------------------	-----

Zakazy zaproponowane do wprowadzenia dla gatunków oraz odstępstwa od tych zakazów

I. Rośliny dziko występujące

W stosunku do wszystkich gatunków zaproponowanych do objęcia ochroną ścisłą i częściową zaproponowano wprowadzenie poniższych zakazów:

1) umyślnego niszczenia, zrywania lub uszkodzania. Zakazy te wprowadzono, by nie dopuścić do zniszczenia lub pogorszenia stanu stanowisk roślin.

2) niszczenia ich siedlisk jest kluczowy dla ochrony gatunkowej roślin i wprowadzono go w odniesieniu do wszystkich gatunków. Przez „niszczenie” siedliska gatunku należy rozumieć również działania pośrednie, które prowadzą do pogorszenia stanu tego siedliska (np. zabudowa lub zalesianie w najbliższym sąsiedztwie stanowiska, skutkujące zmianą warunków świetlnych). Nie wprowadzono natomiast zakazu niszczenia ostoi gatunków chronionych. Zgodnie z art. 5 pkt 12 ustawy „ostoją” jest miejsce o warunkach sprzyjających egzystencji roślin, zwierząt lub grzybów zagrożonych wyginieciem lub rzadkich gatunków. Wobec czego są to zarówno miejsca obecnie zasiedlone lub które mogą być zasiedlone w przyszłości (potencjalne siedliska). Wobec czego wprowadzanie zakazu niszczenia ostoi gatunków chronionych byłoby trudne do przestrzegania i egzekucji, ponieważ tylko strefy ochrony określają ich granice jednoznacznie. W innych przypadkach można by uznać, że każdy las czy łąka o określonych cechach w pobliżu stanowisk gatunków chronionych byłoby objęte ochroną.

Dla niektórych gatunków, oznaczonych w załącznikach do projektu rozporządzenia symbolem (2), wprowadzono odstępstwo od zakazu uszkodzania ich okazów oraz stosowania środków chemicznych, w przypadku wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów. Wynika to z tego, że prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej polegającej, np.: na ekstensywnym wypasie lub koszeniu łąk i muraw, jest jednocześnie działaniem ochrony czynnej rzadkich i cennych gatunków siedlisk półnaturalnych, od których uzależnione jest występowanie tych gatunków. Wobec czego utrzymywanie siedliska poprzez jego tradycyjne użytkowanie będzie dozwolone (tj. uszkodzanie osobników podczas wypasu lub koszenia).

Natomiast zakazane będzie niszczenie roślin i ich siedlisk, np. poprzez zmianę użytkowania działki na grunty orne.

W przypadku gatunków oznaczonych w rozporządzeniu symbolem (3) i (4) wprowadzono odstępstwo od zakazu niszczenia ich okazów, ich siedlisk w przypadku wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów. Przy wyborze gatunków, podlegających temu wyłączeniu kierowano się ich stanem zagrożenia i liczebnością w kraju. W rezultacie odstępstwo to będzie dotyczyło gatunków, które występują w zbiorowiskach leśnych lub w stawach rybackich, których stan zagrożenia jest nie wyższy niż kategoria V – narażone. W ten sposób stanowiska gatunków uznanych za wymarłe lub krytycznie zagrożone wyginięciem (najwyższe kategorie IUCN: Ex, EW, E) będą podlegały zachowaniu w trakcie prowadzenia gospodarki leśnej lub rybackiej. W przypadku podania w opracowaniu Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra” dwóch kategorii zagrożenia dla gatunku (tj. wg czerwonych list z 2006 r. oraz aktualnych danych eksperta) pod uwagę wzięto ocenę ekspercką, która oparta jest m.in. na podstawie nowszych danych na temat rozmieszczenia gatunku w Polsce. Ponadto odstępstwa tego nie wprowadzono w stosunku do gatunków bardzo rzadkich w Polsce, tzn. które znajdują się na jedynie do 100 stanowisk w kraju bądź posiadają większą populację w jednym z regionów kraju, ale obserwowany jest tam duży spadek liczby stanowisk;

3) hodowli wprowadzono jedynie do dziko występujących roślin gatunków chronionych w celu ochrony zróżnicowania genetycznego gatunków. W przypadku gatunków innych niż dziko występujące gatunki w związku z tym, że nawet bardzo rzadkie w skali kraju są uprawiane jako rośliny ogrodnicze np. marsylia czterolistna, nie wprowadzono tego zakazu;

4) pozyskiwania oraz zakaz zbioru do celów innych niż gospodarcze zaproponowano do wszystkich gatunków proponowanych do ochrony;

5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków wprowadzono do wszystkich gatunków proponowanych do ochrony, co jest konieczne dla egzekwowania zakazów poprzednich (zwykle ujawniany jest fakt posiadania okazu gatunku chronionego, a nie jego zbiór). W odniesieniu do gatunków, które po raz pierwszy zostaną objęte ochroną na podstawie nowego rozporządzenia, przewidziano przepis przejściowy;

6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny, proponuje się wprowadzić w odniesieniu do wszystkich gatunków, pamiętając, że w przypadku okazów,

które zostaną pozyskane lub importowane na podstawie zezwolenia, zaproponowano stosowanie odstępstwa od tego zakazu;

7) transportu wprowadzono wyłącznie do gatunków wymagających ochrony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. W stosunku do innych gatunków przyjęto, że czynność ta nie stanowi zagrożenia dla populacji dziko występujących roślin. Uznano, że wprowadzenie zakazu przetrzymywania, posiadania oraz obrotu handlowego gatunkami objętymi ochroną stanowić będzie wystarczające narzędzie ochrony gatunków.

8) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa wprowadzono w stosunku do wszystkich gatunków roślin objętych ochroną.

9) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym oraz umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego zaproponowano do wprowadzenia w odniesieniu do wszystkich gatunków (§ 6 ust. 1 pkt 10 i 11 projektu rozporządzenia). Warunki przemieszczania w środowisku przyrodniczym, np.: na stanowisko zastępcze i wprowadzanie do środowiska, np.: w ramach restytucji gatunku, powinny być określone w zezwoleniu z zakresu ochrony gatunkowej. Czynności te mogą powodować zubożenie zróżnicowania genetycznego gatunków lub w przypadku niewłaściwego siedliska – mogą doprowadzić do ich obumarcia. Zakaz ten wprowadzono także w stosunku do roślin innych niż dziko występujące, w celu ochrony różnorodności genetycznej gatunków (§ 6 ust. 2 projektu rozporządzenia).

W projekcie rozporządzenia nie zaproponowano wprowadzenia zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej lub niszczenia gleby w ostojach. Wprowadzanie zakazu wykonywania niektórych czynności w ostojach gatunków chronionych byłoby trudne do przestrzegania i egzekucji, ponieważ tylko strefy ochrony określają ich granice jednoznacznie. W innych przypadkach można by uznać, że każde miejsce o warunkach sprzyjających egzystencji tych gatunków np. las czy łąka o określonych cechach w pobliżu stanowisk gatunków chronionych byłoby objęta ochroną. Ponadto proponowany zakaz niszczenia siedlisk, zawiera już w sobie zakaz pogarszania stanu siedlisk np. poprzez zmianę stosunków wodnych.

II. Rośliny inne niż dziko występujące

Do gatunków innych niż dziko występujące wprowadzono zakaz umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego, ponieważ niekontrolowane wprowadzanie

gatunków jest potencjalnie szkodliwe dla różnorodności genetycznej gatunku, zwłaszcza gdy dotyczy okazów pochodzących z uprawy, tj. poddanych zabiegom hodowlanym.

Sposoby ochrony gatunków roślin

W § 8 projektu rozporządzenia zostały wymienione sposoby ochrony gatunków roślin. Ochrona roślin może polegać m.in. na odnajdywaniu nowych stanowisk gatunków oraz ich monitoringu, udostępnianiu danych o stanowiskach gatunków, a przede wszystkim ochronie tych stanowisk przed zagrożeniami. Ponadto wiele gatunków roślin wymaga podejmowania działań ochrony czynnej w celu utrzymania ich siedlisk we właściwym stanie. Powyższe dotyczy m.in. siedlisk półnaturalnych (tj. łąk i muraw) czy torfowisk. W przypadku gatunków zagrożonych sukcesją (na siedliskach półnaturalnych), niezbędne jest przeprowadzanie regularnie zabiegów (wykaszenie, wypas, usuwanie podrostu drzew i krzewów). Część siedlisk zagrożona jest również wnikaniem gatunków inwazyjnych, które mogą doprowadzić do zmian ich struktury i składu gatunkowego flory i fauny. Wiele gatunków związanych jest z nietrwałymi stanowiskami, np.: zalewanymi brzegami rzek czy mulistymi dnami zbiorników wodnych. W przypadku siedlisk wilgotnych niezbędne jest także utrzymanie odpowiedniego poziomu nawodnienia. Ten aspekt zachowania czy odtwarzania warunków abiotycznych może być trudniejszy do realizacji i wymaga działań na poziomie zlewni oraz uwzględnienia ewentualnych zaleceń w planach zagospodarowania przestrzennego.

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) oraz na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.